

hij kan proberen die vrouw te doden. Die vrouw was Gods Gemeente, eeuwen lang vergaderd en beschermd en onderhouden binnen de kring van Abrahams nageslacht. Maar sinds Pinksteren vergaderd uit alle volken. Daarom kan in dit verband (vers 17) worden gesproken van 'de overigen van haar nageslacht', allen die aan de Gemeente worden toegevoegd door het werk van de Geest.

De draak vervolgt de vrouw met al zijn duivelse geweld. Als hij haar niet grijpen kan spuwt hij een stroom van verderf als een rivier haar na. Alles wat hij maar gebruiken kan van deze verdorven wereld grijpt hij aan tegen de Kerk des HEEREN. Die vrouw leeft echter onder de belofte, dat de poorten van het dodenrijk haar niet zullen overweldigen.

En heeft Jezus niet gezegd: "Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde? Nu, de satan moet met lede ogen aanzien hoe aan de vrouw vleugels als van een arend worden gegeven; koninklijk en sterk kan zij stijgen boven het woeden van de draak uit - buiten zijn bereik!

Wij behoeven die vleugels niet te vergeestelijken tot 'geloof' en 'gebed' (hoe aantrekkelijk die gedachte ook schijnt) wij moeten eenvoudig het hele beeld vasthouden en dat is een symbool van het gevaarvol lijden en het bewaard worden van de Kerk onder het koningschap van Christus. De draak gaat geweldig te keer. Toch vernietigt hij de Gemeente niet.

Christus heeft gezegd, vóór Zijn dood en opstanding: "de overste dezer wereld komt, maar heeft aan Mij niets". En in die tijd heeft Jezus voor Zijn discipelen gebeden: "niet, dat Gij hen uit deze wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart voor de boze".

De Vader is de Hoorder, ook van dat gebed. Hij schenkt de kracht om vliegend te vluchten en hij gebruikt de aarde en de aardse gebeurtenissen om de vrouw te hulp te komen. Zo wordt de Gemeente getroost met de wetenschap dat zij niet alleen leeft in een wereld vol haat en dreiging van de vorst der duisternis, maar ook vol van de liefde en trouw van Hem, Die sterker is dan de draak. Die wetenschap zal ze blijkens het vervolg zeer nodig hebben.

4.2 De draak en zijn beesten 13

Of wij nu lezen (bijvoorbeeld met de Statenvertaling): "Ik stond op het zand der zee", óf (met de NBG): "hij (de draak) bleef staan op het zand der zee", maakt niet veel uit. Duidelijk is, dat alles, wat Johannes verder te zien krijgt in dit visioen, te maken heeft met die 'draak-achter-de-vrouw'. Of, anders gezegd, aan Johannes en aan de zeven gemeenten, dus de ganse christelijke Kerk, wordt meteen getoond, hoe de draak de vrouw vervolgt.

In 9:1 zagen wij een demonenleger uit de 'afgrond' komen om degenen te treffen, die niet verzegeld waren. Nu ziet Johannes, dat satan de mensenwereld zelf mobiliseert tégen de vrouw, want 'de zee' in dit visioen blijkt de volkerenwereld te zijn (zie 17:15). Dat is in het Oude Testament ook dikwijls zo. In Ps.65:8 zien wij het bruisen der golven nader aangeduid als het rumoer der natiën. Aan Ps.93:3,4 ligt dezelfde gedachte ten grondslag. Zie ook Jes.17:12,13: "vele volken, die rumoer maken als rumoerige zeeën en een gebruis van natiën, die bruisen, zoals geweldige wateren bruisen ...". Uit die 'zee' ziet de apostel een 'monster' opkomen, dat herinneringen oproept aan het visioen van Daniël (7). Daniël zag vier dieren, het ene na het andere, Johannes ziet er één. Maar dat ene vertoont de trekken van de vier. Uiteraard ziet hij eerst de horens en dan de koppen boven water komen. Tien horens. Horens zijn zinnebeelden van kracht en geweld en het getal 'tien' wijst op koningschap, heerschappij. De horens zijn voorzien van 'kronen' (diademen, banden) die kentekenen zijn van vorstelijke waardigheid. In het 'beest' hebben wij te doen met 'overheden'.

Precies als bij de draak blijken de tien horens op 'zeven' koppen te staan. En op al die koppen 'namen van godslastering'. Met andere woorden, al die koppen dragen het kenmerkende van de vreselijke hoorn op het vierde dier, dat Daniël zag, waardoor wordt voorgesteld, dat uit de volkerenwereld 'overheden' komen, die, ondanks alle verschil, dit gemeen hebben, dat ze in denken en doen godslasterlijk zijn. En er wordt uitdrukkelijk bij gezegd, dat de draak het beest zijn kracht en zijn troon en zijn macht gaf.

Het visioen laat dus in de onderscheiden koppen op het ene dier de verschillende overheden der volken zien, alle verschillend in kracht, want er zijn tien horens op zeven koppen. Dat is niet in strijd met wat Rom.13 zegt over de overheden, namelijk dat zij van God zijn. In Op.12 en 13 wordt de werking van de draak zichtbaar gemaakt. En wat hem betreft wordt de gehele schepping Gods ontadeld. Dus ook de overheden. In plaats van 'dienaressen van God' worden zij 'dienaressen van de boze'.

Dat wordt nu voorgesteld in een 'beest'. Dat betekent niet, dat het gaat over één wereldmacht of over één persoon - het beest is het collectief voor alle goddeloze wereld-machten! Zij zijn verschillend in kracht en plaats en tijd, maar één in vijandschap tegen God en Zijn volk.

Het is best mogelijk, dat Johannes' tijdgenoten hierbij hebben gedacht aan het Romeinse rijk. Maar het ligt méér voor de hand hier het openbaringslicht te zien vallen op wat was in het verleden, én op wat zij beleefden in hun tijd en op wat nog moest komen in de komende eeuwen. In ieder geval was wat hij zag zeer indrukwekkend.

Dat 'beest' schijnt namelijk onsterfelijk. Dat wordt voorgesteld door het dodelijk gewond worden van één van zijn koppen. Tot verbazing van alle wereldbewoners genéést die 'dodelijke wond'.

Hier wordt zeker allereerst de broosheid van de wereldmachten voorgesteld. In de oudheid waren er de grootmachten: Assur, Babel, Egypte, maar zij gingen onder. Echter, in de plaats van die machten kwamen er andere. Dat zal zo blijven doorgaan tot de jongste dag. Daarom moet de Gemeente maar niet te vroeg juichen als er een brute, vijandige wereldmacht instort. Het 'beest' is niet dood! Het vertoont zich nu hier, dan daar, nu eens zus en dan weer anders - het blijkt telkens nog springlevend.

En let nu op: de gehele aarde gaat met verbazing het 'beest' achterna. Ook dat wordt nadrukkelijk getoond. Om te onthouden!

Wij zijn natuurlijk geneigd te vragen: 'hoe bestaat het?' Zulke wereldmachten zijn bij uitstek vrijheidsberovers! Jawel, en toch komt de afvallige, ongelovige en verblinde massa telkens weer onder de bekoring van zo'n macht en zij aanbidt niet de Koning der koningen en het Lam, maar de draak, de leugenaar van den beginne. En ook daarin is een oordeel Gods (2Thess.2). De wereld gaat op de knieën voor de brutoeste machten en zij durft zelfs vragen: "wie is aan het beest gelijk en wie kan er oorlog tegen voeren?" Dat moet u zien staan tegen de naam: Michaël, dat is 'Wie is als God?'. En de Schrift leert ons, dat de gelovigen zeggen: "Gij, Die grote dingen volbracht hebt, o God, wie is U gelijk?" (Ps.71:19). En Jer.10:7: "Wie zou U niet vrezen, o Koning der volken? Want U komt het toe, want onder al de wijzen der volken en onder al hun koningen is niemand U gelijk!" Zo leert de Heilige Geest spreken, maar de verdwaasde mens eert het schepsel boven de Schepper. En tenslotte is voor die mens God dood. Als er in vers 5 volgt: "en hem werd een mond gegeven, die grote woorden en godslasteringen spreekt", dan moeten wij wel vasthouden, dat het over het 'beest' gaat en niet over een mens. Het 'beest', het collectief van de telkens van naam veranderende wereldmachten, variërend naar tijd en plaats, maar eentonig in vijandschap tegen de God van hemel en aarde en Zijn uitverkorenen.

Het 'beest' krijgt macht om dat 'tweeënveertig maanden' te doen. Daar ontmoeten wij weer die tijdsaanduiding uit hfd.11, die duidt op een oordeel van God. Dat brutale en godslasterlijke van de wereld staat niet los van Gods gerichten over de volken en over

Zijn volk! Maar deze tijdsaanduiding zegt tot troost van Gods lijdende kinderen, dat zulke beest-achtige tijden toch maar beperkt zijn. Het brute en goddeloze is er niet ononderbroken. Wereldmachten zijn ook niet altijd beest-achtig. Alleen als God een kracht van dwaling zendt en de wereld overgeeft aan haar driften, dan gebeurt er wat wij lezen in het vervolg.

Het 'beest' keert zich tegen God, de HEERE. Alles wat hoog en heilig is, alles wat eerbiedwaardig is, wordt naar beneden gehaald, wordt gelasterd: God, Zijn Naam, Zijn woning, Zijn hemelingen, niets ontkomt eraan. Maar daarmee kan het 'beest' God niet van Zijn troon stoten, het werpt zich op Gods volk. Nu staat er niet 'de vrouw', maar 'de heiligen'. De vrouw is namelijk de Gemeente in haar totaliteit. Die is niet te vernietigen (Matt.16:18). Als hier staat 'heiligen' wijst dat op de roeping en verkiezing van Gods volk, maar tegelijk op de afzonderlijke personen, die zelfs wel gedóód kunnen worden. Hier staat immers, dat aan het 'beest' macht werd gegeven ze te overwinnen. En dat gepaard met zijn macht over elke stam en natie en taal en volk.

Als Johannes dit alles in één visioendeel te zien krijgt wil dat nog niet zeggen, dat dit allemaal in één bepaalde tijd plaats grijpt. De geschiedenis, en met name de martelarenboeken, is vol van verslagen van déze oorlog van het 'beest' tegen de kinderen Gods.

En ook van wat Johannes verder te zien krijgt: "allen, die op de aarde wonen zullen het beest aanbidden". Allen? Neen, toch niet. 'Allen', dat is "ieder, wiens naam niet is geschreven in het boek des levens van het Lam, dat geslacht is, sedert de grondlegging der wereld". Het 'boek des levens' is het register van de burgerlijke stand in het koninkrijk der hemelen. Wij kennen dat boek uit het Oude Testament. In Ps.69 wordt ervan gezegd, dat 'de rechtvaardigen erin worden opgeschreven'. En in Jes.4:3 staat: "En het zal geschieden dat wie overgebleven is in Sion, overgelaten in Jeruzalem, heilig zal heten, ieder, die in Jeruzalem ten leven zal zijn opgeschreven ...". Vergelijk ook Ez.13:9 en Dan.12:1. Daaruit blijkt, dat niet iedere Israëliet als een rechtvaardige werd gezien en dat de naam van de afvallige, de onrechtvaardige, uit het 'boek des levens' kon worden geschrapt (Ps.69:29).

Ook in het Nieuwe Testament ontmoeten wij dat 'boek des levens' (Fil.4:3 en Op.3:5; 13:8; 17:8; 20:12,15 en 21:27). In Op.3:5 staat de mogelijkheid van het 'uitwissen uit het boek des levens'. Maar in ons vers (13:8) staat voor het eerst: 'boek des levens des Lams'. Er is geen sprake van blijven in dat boek, als er geen gemeenschap is met dat Lam. Dat geldt van 'de grondlegging der wereld'. De komma vóór 'sedert' kan ons misleiden. Het is waar, dat het Lam is geslacht op Golgotha, in het jaar 33, volgens onze tijdrekening, maar de bediening der verzoening, waarvan het Lam inhoud en middelpunt was, werd reeds bij het begin van Israëls volksbestaan in het Horeb-verbond sacramenteel gegeven. Wie aan die verzoening door het bloed van het Lam geen deel heeft, kán niet anders dan het 'beest' aanbidden; is tot dit oordeel lang tevoren opgeschreven, zegt Judas in zijn brief, vers 4.

Dat wordt niet zonder reden zó gezegd. Dit moet Gods volk ter harte nemen. Evenals in de zeven brieven (hfd.2 en 3) wordt gezegd: "Wie (ook maar) een oor heeft, moet horen!", want wat Jeremia (5:2) als oordeelswoord moest laten horen, klinkt hier als bekendmaking voor Gods volk, dat met dat 'beest' te maken krijgt. Er zal niet aan te ontkomen zijn, ook niet voor de gelovigen: wie bestemd is voor de gevangenis, die komt er in; wie bestemd is om met het zwaard gedood te worden, die zal het ondergaan. Het 'beest' kent geen pardon. Daarom staat er veelbetekenend: "hier (dat wil zeggen, onder die omstandigheden) is (blijkt) de volharding en het geloof der heiligen". Volharding en geloof worden naast elkaar gesteld. In de volharding bewijst zich het geloof en alleen door geloof is volharding mogelijk. Bij die volharding moeten wij vooral niet denken aan een stoere verzetshouding. Vroeger vertaalde men met lijdzaamheid. Dat is juist omdat het oorspronkelijke woord letterlijk betekent: eronder blijven. Dat

betekent: het kruis dragen en zo, in zelfverloochening, discipel van Jezus zijn. Dat kan alleen door echte geloofsgemeenschap met Jezus Christus.
In die verschrikkelijke smeltkroes van de oorlog van het 'beest' tegen het volk van God zal de echtheid van het geloof blijken en zo komen de rechtvaardigen aan het licht. Maar in die beproevingen zal ook uitkomen, dat onder het Nieuwe Verbond ook niet alles 'Israël' is, wat 'Israël' heet (zie Rom.9:7).

Bij wat Johannes moest zien en zeggen over het meegesleept worden van de massa door het 'beest', zodat zij zelfs tot aanbidding ervan komt, moesten wij al zeggen: hoe bestaat het? Zo lief zijn zulke beestachtige overheden toch niet!

Op die vraag krijgt Johannes het antwoord in het vervolg van dit visioen. Johannes ziet namelijk niet alleen 'uit de zee' een dier opkomen, dat vreselijke monster, maar ook 'uit de aarde'. Het is, om te zien, niet zo'n monster als het eerste, maar het is toch ook een 'beest'. Pas later (in 19:20 en 20:10) wordt het eerste 'het beest' genoemd en het tweede 'de valse profeet'. Dat hier ook sprake is van een 'beest', wijst erop, dat wij nu ook te maken hebben met een satansinstrument.

Stelde de 'zee' het rumoer der volken voor, de beroering der naties in hun politieke en militaire botsingen, de 'aarde' of wel het 'land' duidt op de oorsprong en woonplaats der mensen. Dat 'aarde' en dat menselijke krijgen in dit stuk bijzondere nadruk. Straks loopt het uit op het 'getal van een mens'. De mens is 'uit de aarde'. En sinds de zondeval is hij in al zijn acties aardsgezind, op de aarde gericht en door het aardse beheerst.

Dat is het eerste wat van het tweede dier wordt gezien.

Het volgende is, dat het ook macht heeft, wat is voorgesteld door zijn 'twee horens'. Maar twee, en dan nog zo klein als die op een lam. De vertaling 'als die van het Lam' zegt meer dan er staat. De tekst zegt echter niet meer, dan dat het er niet angstaanjagend uitzag. Maar dan komt het: 'het sprak als de draak'. Omdat er eigenlijk staat 'als een draak' heeft men wel aan het gesis van een slang gedacht. Omdat in dit visioen ook 'duivel' en 'satan' genoemd worden, moeten wij denken aan de leugentaal van de 'oude slang', die leugenaar van den beginne. Dat wil zeggen, dat dit dier zijn macht niet uitoefent als het eerste, door geweld, maar door zijn woord. Daardoor maakt het de bewoners van de aarde rijp voor de aanbidding van het 'beest'. En daar hebben we het: ook de natuurlijke mens vréest het brute geweld van dictators en tirannen, maar door de leugengeest van satan kijkt de massa er telkens weer bewonderend naar op. Dat doet dat leugenbeest, dat spreekt als een draak, niet altijd met vloeken en godslasterlijke aantijgingen, met vileine spot en verachting, maar liever met schoonschijnende woorden en theorieën. Geen wonder, dat er later sprake is van de 'pseudo-profeet'. Dat is in bijbelse taal iemand, die voorgeeft namens de HEERE te spreken. Zij worden rondweg leugenaars genoemd. Bijvoorbeeld Jer.14:15: "Leugenachtig profeteren zij in Mijn naam; Ik heb ze niet gezonden, hun geen opdracht gegeven en niet tot hen gesproken; een leugengezicht, ijdele waarzeggerij en bedriegerij van het eigen hart profeteren zij". Vooral uit plaatsen als Deut.13 blijkt, dat valse profetie verleidt tot afval van Jahweh en indruist tegen het geopenbaarde Woord van God.

Bij het woord 'pseudo-profeet' moeten wij (net als bij 'vals geld') erop letten, dat zijn profetie als twee druppels water lijkt op echte profetie. Valse profeten kunnen verleidelijk mooi spreken. En - de duivel komt graag met de bijbel onder de arm!

Hier lezen wij dus reeds, dat de Heilige Geest doet weten, hoe het komt, dat de naar vrijheid hunkerende mens zich zo kan laten meeslepen door totalitaire machten. De leugenpropaganda is een machtig middel in satans strijd tegen Christus en Zijn Gemeente. En die leugenpropaganda steunt op de valse profetie.

De pseudo-profeet kan heel wat! Dit 'dier' doet "grote tekenen, zodat het zelfs vuur uit de hemel doet neerdalen op de aarde ten aanschouwen van de mensen". Daar zien wij

ook het anti-goddelijke van dit 'beest'. In 11:6 hebben we gelezen van de tekenen der 'twee getuigen'. En daarbij gaan onze gedachten terug naar de profeet Elia. Ook kunnen wij denken aan Heb.2:1-4, waar gesproken wordt over de tekenen en wonderen van de Heilige Geest om het Evangelie van Godswegen te legitimeren. Dat bootst de satan na. Zijn dienaren zijn niet machteloos. Reeds het oude Israël werd gewaarschuwd tegen tovenaars en waarzeggers en allerlei dienaren van de boze, die beschikten over occulte krachten. Wij moeten ons dan ook niet blind staren op charlatans en notoire bedriegers (als koffiedik-kijksters). Juist de meer gecultiveerde en wetenschappelijke occultisten zijn de verleidelijkste. Zij zijn de exponenten van de valse profetie. Het visioen toont dan ook aan, dat heel dat optreden met tekenen ten doel heeft, de mensen op aarde afvallig te maken en te doen knielen voor het eerste beest en voor het beeld, dat zij voor hem moeten oprichten. Dat beeld herinnert aan Dan.3, de geschiedenis van Nebukadnezar en zijn beeld, waarvoor zijn onderdanen moesten knielen. Maar bij Nebukadnezar ging het om een echt beeld. Daar wordt een geschiedenis vastgelegd; hier gaat het om een visioen en dat betekent, dat wij dat 'beeld' net zo zinnebeeldig moeten verstaan als het 'beest'. Stelt nu dat eerste 'beest' het collectief voor van de Gode vijandige wereldmachten, dan zal dit 'beeld' de gestalte zijn, waarin die bewonderde machten zichtbaar worden, een rijk, een staatsvorm, een dictatuur, waarvoor de mensheid op de knieën gaat, ja, door de verdwaasde massa zelf gevormd wordt.

Aan dat 'beeld' mag de 'valse profeet' een geest geven, zodat het kan spreken. Hierbij moet alle science fiction vermeden worden en niet worden gedacht aan een sprekende robot, maar een ontwikkeling van de dictaturen, waardoor de mensheid als het ware gehypnotiseerd wordt en volkomen in de macht komt van het goddeloze systeem. Het 'beest' uit de aarde aards, bewerkt dat het anti-goddelijke systeem de dood eist van ieder die er niet voor op de knieën gaat.

Dit 'beest' bewerkt dan ook, dat de kleinen en de groten, rijken en armen, vrijen en slaven zichzelf een merkteken geven op hun rechterhand en aan het voorhoofd. Dat wil zeggen, het vormt een volk, dat zijn hand, zijn werk, zijn prestaties en ook zijn hoofd, zijn intellect, zijn wetenschap en kunst, volkomen in dienst stelt van het 'beest' dat toch in feite sterfelijk is, maar telkens weer uit de dood schijnt te herrijzen.

Bij merktekenen kan men denken aan het keizerlijk zegel bij de Romeinen, maar ook aan het heidens gebruik in de oudheid, zich in een tempel een teken van de 'godheid' te laten inbranden. Zo wordt het leven van de ongelovige wereld gestempeld door het 'beest'.

En wiens leven daardoor niet is gestempeld, omdat hij bewust het merk- en veldteken van Jezus Christus draagt, valt onder de economische boycot. Er zit dus wel beweging in de voorstelling: eerst doodsdreiging voor wie niet knielt; dan het merkteken aannemen in denken en doen; tenslotte, boycot voor wie het teken niet dragen. Het wordt een benauwde situatie voor de gelovigen, waarbij het laatste misschien wel gevaarlijker is dan de doodsdreiging.

Nu worden achtereenvolgens genoemd: 'merkteken, naam van het beest, of het getal van zijn naam'. In oude tijden werden namen dikwijls uitgedrukt door getallen. daarbij kwam het gebruik van letters voor cijfers. Wij kennen de 'Romeinse cijfers' I, V, X, L, C, D, M. Zo kon men door een getal een naam aanduiden. Van wie is nu de naam in dat 'merkteken' en welk 'getal' werd er gezien in dit visioen? Natuurlijk van het 'beest', het eerste. Maar dat 'beest' wordt nu gekarakteriseerd door een getal. Dat is echter zomaar niet voor iedereen te herkennen. In die situatie zal blijken 'wie de wijsheid heeft'. Wijsheid is in de Schrift praktische levenswijsheid, verlicht verstand, om het leven te onderscheiden. Het boek Spreuken staat er vol van. En daar staat, dat die wijsheid verkregen wordt in de vreze des HEEREN. En zij wordt beloofd aan wie haar ijverig zoeken.

Wie de wijsheid van Boven bezit kan dat getekende leven van de afvallige wereld herkennen, maar ook berekenen, wat haar stempel uitdrukt. Het 'beest' heeft een 'getal'. Maar het is een getal van een mens, dat is menselijk. Zijn getal is zeshonderdzesenzehtig. Dat kan in het Grieks door drie letters worden weergegeven, maar ook anders. En dat juist heeft geleid tot grenzeloos gefantaseer en gespeculeer en geknutsel met cijfers.

'Getal van een mens' moet ons bepalen bij de Schriften van het Oude Verbond, waarin de mens, adam, stof, uit de aarde, aards, wordt genoemd (Gen5:2; Pred.6:10).

Dat 'uit de aarde' beheerst het gehele stuk over het tweede 'beest', dat immers 'uit de aarde' heet te komen. Het is alles 'mens' wat de klok slaat: de mens stelt de wetten op, de mens regeert.

Dat moeten wij niet onderschatten. De valse profetie leeft ervan en schijnt te overwinnen.

Toch zegt dit vers (18) met nadruk en een zekere humor: het 'beest' is menselijk en dus sterfelijk. Het kan wel al-machtig en on-sterfelijk schijnen, het is kleiner dan onze God, Wiens getal wordt uitgedrukt door de Zeven van Zijn eed, de vastheid van Zijn Verbond en van de trouw voor wie Hem vrezen. Hier wordt als het ware gezegd: de Heer is God en niemand meer, verheerlijkt Hem, gij bedreigt en verdrukt volk van God. Hij is uw Beschermmer!

Verantwoording

- I. Wat volgt is een samenvatting van een 'cursus' voor jonge belijdende leden der Gemeente, na mijn emeritaat in 1977. Niet meer, maar ook niet minder.
Niet meer! Evenmin als in de preek werd in de cursus gewerkt met 'wetenschappelijke bewijzen'. Het 'voorlezen' van 1:3 mocht vervangen zijn door 'samen lezen', en dan nog van de Nieuwe Vertaling van 1951 - er kwamen geen commentaren op tafel.
Niet minder ook! Juist om het laatste bijbelboek zo goed mogelijk te lezen werd de schriftuurlijke gedachte beheersend: wat staat er; wat betekent dat in dit verband; hoe beheerst de prediking van het Oude Testament dit boek en tenslotte: wat zegt de HEERE óns daarin?
- II. Wij geven wel de hoofdstukken en verzen uit onze bijbeluitgaven aan bij de verschillende onderdelen, maar wij volgen die niet.
De hoofdstukindeling is nogal willekeurig en verhindert dikwijls de echte verbanden goed te zien. Zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament zou met veel voorbeelden aangetoond kunnen worden, dat de indelingen niet goed gekozen zijn.
Bij Openbaring moeten wij vragen: waar begint het verslag van een visioen en waar eindigt het? Het is duidelijk, dat het boek niet één maar verschillende visioenen vermeldt. De tekst van 'de Brief' moet ons daarin de weg wijzen.
Zo blijkt, dat de hoofdstukken 2 en 3 behoren tot het eerste visioen, 1:9 - 3:22.
Het tweede laat de actie zien van de verhoogde Middelaar in de hemel door de ontsluiting der zegels en het doen horen van de bazuinen: 4:1 - 11:19.
Het derde visioen begint dan in 12:1 en eindigt met het zicht op het einde, in de tweevoudige oogst, in 14:20.
In 15:1 volgt dan het vierde visioen met de laatste plagen, dat wordt afgesloten met het Hallel over de val van Babylon, in 19:4.
In 19:5 begint dan het vijfde met de Bruiloft van het Lam, die de overwinning van het Lam inluidt over al zijn vijanden, tot en met de laatste vijand, de dood, waarbij het volle uitzicht op de nieuwe Dag behoort, in 21:1-8.
Het zesde, 21:9 - 22:5, toont zowel het nieuwe Jeruzalem als het nieuwe Paradijs, waarna in het zevende visioen, 22:6-16, de verantwoordelijkheid van de hoorders en lezers van deze profetieën wordt onderstreept. Zoals alle brieven der apostelen is deze van Johannes ingeleid door de groet en wordt zij besloten met de zegen.
- III. Begonnen als jong predikant, oktober 1940, tussen prominente chiliasten als C.J. Hoekendijk en A.M. Berkhoff, werd ik al spoedig gedwongen, uit eerbied voor het Woord van God, de toekomstverwachting in de kringen der Evangelische gemeenten te toetsen aan de Heilige Schrift. Jaarlijks zonderde ik daartoe minstens zes weken af. Deze intensieve studie overtuigde mij van de dwaling van het chilikisme en de daarmee verbonden constructies en fantasieën in de toekomstverwachting. Hoewel het lezen van alle mogelijke commentaren (en wat daarvoor moet doorgaan) erg vermoeiend is, blijkt het vermaan van de apostel in de chaos van zogenaamde verklaringen, de veilige weg te wijzen: "Dit moet gij vooral weten, dat geen profetie der Schrift een eigenmachtige uitlegging toelaat; want nooit is profetie voortgekomen uit de wil van een man, maar door de Heilige geest gedreven, hebben mensen van Godsweg gesproken" (2Pet.1:20,21).

Dankzij liefdevolle hulp kan dit resultaat van jarenlang luisteren naar de ganse Heili-

ge Schrift thans vermenigvuldigd en uit handen gegeven worden.

Met dankbare herinnering aan mijn eerste vrouw, die 35 jaar mij door haar opofferende liefde hiertoe steunde, en vergezeld van de vreugde van mijn tweede vrouw, die door de gunst des HEEREN gespaard bleef om de voltooiing van dit werk mee te beleven.

J.W. Verheij
Voorthuizen, voorjaar 2000

INHOUDSOPGAVE

1. DE INLEIDING 1:1-8.....	1
1.1 Woord vooraf 1:1-3	1
1.2 Het boek is een brief 1:4-8	2
2. HET EERSTE VISIOEN 1:9 - 3:22.....	5
2.1 Christus tussen de luchters 1:9-20	5
2.2 De brieven aan de zeven gemeenten in Asia 2 en 3.....	7
2.2.1 Wat ziet de Christus in Zijn gemeenten?	8
2.2.2 Wat laakt Christus in de gemeenten?.....	9
2.2.3 Wat verlangt Christus van Zijn gemeenten?	11
2.2.4 Wat belooft Christus Zijn gemeenten?	12
3. HET TWEEDE VISIOEN 4:1 - 11:19	17
3.1 Het Lam voor de troon 4 en 5	17
3.2 De eerste zes zegels verbroken 6.....	21
3.3 De verzegelden uit Israël 7:1-8	26
3.4 De ontelbare schare 7:9-17.....	28
3.5 Het zevende zegel verbroken 8:1-5	30
3.6 De Godsspraak der bazuinen	32
3.6.1 Zes bazuinen klinken 8:6 - 9:21	32
3.6.2 De zeven donderslagen verzegeld 10	37
3.6.3 De twee getuigen 11:1-14.....	39
3.6.4 De laatste bazuin 11:15-19.....	42
4. HET DERDE VISIOEN 12:1 - 14:20	45
4.1 Het Kind en de draak.....	45
4.1.1 Het Kind weggerukt tot God 12:1-6	45
4.1.2 De draak uit de hemel geworpen 12:7-12	46
4.1.3 De draak vervolgt de vrouw 12:13-18	47
4.2 De draak en zijn beesten 13.....	48
4.3 Sion en Babylon 14:1-13	53
4.4 De oogst der aarde 14:14-20	57
5. HET VIERDE VISIOEN 15:1 - 19:4	59
5.1 De zangers aan de glazen zee 15:1-4	59
5.2 De laatste plagen 15:5 - 16:21	60
5.3 Babylon de hoer 17.....	65
5.4 De verschrikking van de val van Babylon 18.....	69
6. HET VIJFDE VISIOEN 19:5 - 21:8	73
6.1 De bruiloft van het Lam 19:5-10.....	73
6.2 De Ruiter op het witte paard 19:11-16.....	75
6.3 Het Lam overwint het beest en zijn profeet 19:17-21.....	76
6.4 De binding van de draak 20:1-3.....	76
6.5 De eerste opstanding 20:4-6.....	78
6.6 De ondergang van de draak 20:7-10	79
6.7 De laatste vijand vernietigd 20:11-15.....	80
6.8 Het uitzicht op de nieuwe dag 21:1-8	82
7. HET ZESDE VISIOEN 21:9 - 22:5	85
7.1 Het nieuwe Jeruzalem 21:9-27	85
7.2 Het nieuwe paradijs 22:1-5.....	87
8. HET ZEVENDE VISIOEN 22:6-16	89
8.1 De echtheid der onthulling verzekerd 22:6,7	89
8.2 De verzegeling der onthulling verboden 22:8-11	89
8.3 Christus de Morgenster 22:12-16.....	91
9. BESLUIT 22:17-21	93